
ПРОГРАМА

ЗА УПРАВЛЕНИЕ И РАЗВИТИЕ

НА ИНСТИТУТ ПО

ОКЕАНОЛОГИЯ – БАН

2024 – 2028 г.

ДОЦЕНТ Д-Р ВИОЛИН СТОЯНОВ РАЙКОВ

ВАРНА, 2024 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение.....	3
Мисия.....	6
Научна и научно-приложна политика.....	13
Образователна политика.....	19
Издателска и информационна дейност	24
Кадрова политика	25
Научна инфраструктура.....	28
Финансова политика	31
Управление.....	34
Заключение.....	34

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Програма за управление и развитие на Института по океанология при БАН (ИО – БАН) очертава вижданията на доц. д-р Виолин Стоянов Райков за основните приоритети в дейността на ИО – БАН за периода 2024 – 2028 г. Посочени са основните цели и са набелязани съответните мерки и действия, които възнамерявам да бъдат предприети от страна на ръководните органи на ИО – БАН за тяхното постигане. Тази програма до голяма степен е свързана със Стратегията за развитие на БАН за периода 2018 – 2030 г., Стратегията за научно развитие на ИО – БАН за периода 2017 – 2023 г., Програмата на акад. Юлиан Ревалски за управление на БАН в периода 2021 – 2024 г., както и с редица други национални и европейски документи, като Законът за насърчаване на научните изследвания (ЗНИИ), Законът за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Законът за висшето образование (ЗВО), Стратегията за развитие на висшето образование 2021 – 2030 г. (СРВО) и Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2017 – 2030 г. (НСРНИ).

Програмата се базира на следните главни принципи:

- приемственост – използване на утвърдени и доказали се добри практики в управлението на ИО – БАН, прилагани успешно досега от предишните директори на Института;
- развитие – запазване и по-нататъшно устойчиво развитие на научния потенциал в ИО – БАН чрез отчитане на съвременните тенденции в науката и образованието и готовност за посрещане на предизвикателствата на новото време в динамично променяща се среда;
- утвърждаване – осъществяване на научни изследвания на високо международно ниво, повишаване авторитета на учените и утвърждаването на ИО – БАН като значим изследователски център в областта на науките за земята, биологическите науки и екологията в европейското и световното изследователско пространство.

Програмата за развитие на Института по океанология – БАН се основава на националните и европейски приоритети залегнали в Националната програма за развитие на България 2020, Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2017 – 2030,

както и на други актуални нормативни документи, в баланс с перспективните научни направления, развивани през последните години, както следва:

- Дългосрочна стратегия на ЕС „Син растеж“ а) познания за морската среда – за подобряване на достъпа до информация за морето; б) морско пространствено планиране – за да се гарантира ефективно и устойчиво управление на дейностите в морето; в) интегрирано морско наблюдение – за да имат органите на управление по-добра информация какво се случва в морето (<http://ec.europa.eu/assets/mare/infographics/>);
- Национална стратегия за развитието на научните изследвания (НСРНИ) в Република България (2017 – 2030) (https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/opseig/docs/2020-05/1_ScienceStrategy_2030_BG.pdf);
- Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОП НОИР) (<https://sf.mon.bg/?go=page&pageId=32>);
- Иновационна стратегия за интелигентна специализация на Република България 2014 – 2020 (ИСИС) (https://www.mi.government.bg/files/useruploads/files/innovations/ris3_18.12.2018_bulgarian.pdf);
- Национална пътна карта за научна инфраструктура (2017 – 2023) (<http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1236>).

Други ръководни нормативни документи за морска околна среда (национални, регионални, европейски и световни) са:

- Закон за защитените територии;
- Закон за биологичното разнообразие;
- Закон за водите;
- Конвенция за опазване на Черно море от замърсяване;
- Протокол за опазване на биоразнообразието и ландшафта на Черно море, 2002 към Конвенцията за опазване на Черно море от замърсяване, 1992;
- Конвенция за биологичното разнообразие;

- Конвенция за опазване на европейската дива природа и природните местообитания, Берн, 1979;
- Рамкова директива за водите;
- Рамкова директива за морска стратегия и Морска стратегия на Република България (<https://www.moew.government.bg/bg/vodi/zakonodatelstvo/zakonodatelstvo-na-evropejskata-obstnost/ramkova-direktiva-za-morska-strategiya/>) (www.bsbd.org/UserFiles/File/2016/brochura%20PoM%20MS.pdf);
- Директива относно оценката и управлението на риска от наводнения 2007/60/ЕО;
- Директивата за морското пространствено планиране;
- Директива на Съвета 92/43/ЕИО за опазването на природните местообитания и на дивата флора и фауна;
- Регламент за европейска научноизследователска инфраструктура (<https://eur-lex.europa.eu/BG/legal-content/summary/european-research-infrastructure-consortium-eric.html>);
- ООН Декада на океанографската наука за целите на устойчивото развитие (SDG 13 и SDG14) (<http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002619/261962e.pdf>);
- Парижко споразумение относно изменението на климата (<https://www.consilium.europa.eu/bg/policies/climate-change/paris-agreement/>).

МИСИЯ

Мисията на Института по океанология – БАН е да се утвърди като национален морски научен и експертен център, интегриран в Европейското научно пространство. ИО – БАН извършва фундаментални и приложни научни изследвания в областта на океанологията, в съответствие с националните приоритети и световните тенденции. Изследователската, научно-приложната и експертната дейност са насочени към разработването на стратегия за устойчиво развитие и управление на екосистемата на Черно море, в съответствие с регионалното и европейското законодателство, прилагайки екосистемен подход.

Предметът на дейността на ИО – БАН обхваща научни изследвания в следните приоритетни области: физика, химия и климатология на морето, морска геология и археология, биология и екология на морето, хидродинамика и литодинамика на крайбрежната зона, геоморфология и морфодинамика на морското дъно и крайбрежната зона, океански технологии. Институтът създава научните основи за ефективно и устойчиво използване на ресурсите на Черно море и участва в прилагане на научните постижения в практиката. ИО – БАН извършва мониторинг на морската околна среда, съгласно нормативно определените задължения в Закона за водите и НАРЕДБА № 1 от 11.04.2011 г. за мониторинг на водите.

Институтът извършва консултантска и експертна дейност, както и подготовка и обучение на квалифицирани специалисти в областта на океанологията, както и представлява БАН, като координатор на всички изследвания, свързани с Черно море и Световния океан, чрез Националната океанографска комисия (НОК), и координира изследователската дейност и международните отношения на страната в рамките на Междуправителствената океанографска комисия към ЮНЕСКО. Институтът е със статут на Национален център за океанографски данни.

Основните задачи на Института по океанология – БАН са:

- Да извършва фундаментални и приложни научни изследвания самостоятелно или в сътрудничество с научни и други организации от страната и чужбина, като съдейства и участва във внедряването на научните резултати в практиката;
- Да публикува научни трудове и популяризира резултатите от научните изследвания чрез печатни и електронни издания, средства за масова информация, конференции, изложби и други способности;
- Да подпомага органите на изпълнителната, законодателната и съдебната власт в страната чрез становища, експертизи и прогнози, както и чрез разработването на концепции, програми, проекти и планове за развитие в областите на неговата компетентност;
- Организира семинари, школи, курсове и други форуми за повишаване на квалификацията на собствени и външни кадри;
- Да изгражда, поддържа и предоставя по договореност за използване научно-изследователска и информационна база в своите приоритетни области; да участва в специализирани информационни системи и звена от страната и чужбина;
- Да организира и участва в национални и международни научни конгреси, конференции, симпозиуми, експедиции, експерименти и други научни мероприятия, свързани с предмета на неговата дейност;
- Да обучава докторанти, студенти и дипломанти от висши училища, като им предоставя материална база, научно ръководство и възможност за участие в научноизследователския процес.

Научните структурни звена (секции) провеждат научно-изследователска и научно-приложна дейност съгласно плана на ИО – БАН и се занимават със следната проблематика:

Секция „Физика на морето“ изследва физическите процеси в морската среда и генерира знания, подпомагащи устойчивото използване на морските небιологични ресурси и развитието на индустрията, пряко или косвено свързана с Черно море. Направленията, по които се работи са: пряко изследване на физически процеси в морската среда чрез използване на *in situ* и дистанционни методи за измерване; развитие на методи за моделиране на физически процеси в морската среда.

Секция „Химия на морето“ изследва динамиката на химическия състав на морските и крайбрежните езерни и постъпващи в морето води, химическите аспекти на екологичното състояние и замърсяването на морските води, хидрохимическите аспекти на биологическата продуктивност в морската среда, морските биогеохимични цикли и енергийни потоци. Изучава химичния състав и процеси в морската среда в условия на антропогенен натиск и климатични промени, като оценява въздействието им върху екосистемата и човешко здраве, неорганичните морски ресурси – биогеохимични цикли на азот, фосфор, силиций и въглерод, измененията в състава и оценка на източници в гранични зони: река – море, атмосфера – хидросфера, дъно – воден слой, окислително – редуционни граници като окислен – безкислороден слой.

Секция „Биология и екология на морето“ развива научните основи за прилагане на екосистемния подход в управлението на човешките дейности, свързани с използване на морските биологични ресурси; изучава биоразнообразието на Черно море на популационно-генетично, видово, хабитатно и екосистемно равнище, включително функционални и трофични взаимодействия между организмите; извършва мониторинг и оценки на екологичното състояние на водите и състоянието на морската околна среда, разработва индикатори и класификационни системи за екологична оценка; оценява запасите и популационните параметри на интензивно експлоатираните видове риби в Черно море, изготвя препоръки за опазване, възстановяване и устойчиво използване на рибните и нерибните биологични ресурси; разработва научни подходи за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, включително обявяване и управление на морски защитени територии и зони; картира морските екосистеми и екосистемните услуги; разработва научните основи за култивиране на хидробионти. В изпълнение на ангажиментите на България по редица международни, регионални и национални политики важен приоритет на секцията е анализът на дългогодишните изменения в динамиката на биотата в резултат от разнообразните антропогенни дейности, включително глобалните климатични промени, с цел оптимизиране на мониторинговите програми и прилагането на научнообосновани управленски мерки.

Секция „Морска геология и археология“ изследва литолого-стратиграфските и седиментоложки характеристики на кватернерните седименти на Българския черноморски

шелф и континенталния склон, както и свързаните с тях полезни изкопаеми и алтернативни минерални ресурси като газохидрати, дълбоководни органично-минерални утайки и др. Установява цикличните изменения на климата през кватернера и тяхното въздействие върху процеса на съвременната седиментогенеза на шелфа. Осъществява геоложки, геoarхеоложки и геофизични изследвания на дънните седименти съобразно необходимостта от икономическо усвояване на крайбрежната зона и шелфовите пространства – като енергетика, морски транспорт и комуникации, туризъм, подводно културно-историческо наследство. Изследва регионалните геоложки феномени, свързани с активните разломи, като генератор на природни катаклизми; газовите извори като маркер за земетресения; изработва количествени модели на геофизичните аномалии; предлага геодинамични реконструкции, свързани с превенция и прогноза на геоложкия риск.

Секция „Динамика на бреговата зона“ изучава бреговата зона и шелфовата акватория чрез прилагане на съвременни методи и технологии за наблюдение на процесите и тяхното изследване с иновативни научноизследователски инструменти, допринасящи за оценка и управление на бреговия риск и устойчивото използване на морските небиологични ресурси. Основните направления са: брегова хидродинамика (вълнение, вълнови течения, колебания на морското ниво), климат и енергиен потенциал на морското вълнение, литодинамика и морфодинамика на бреговата зона и шелфовата акватория, геоморфология на бреговата зона и шелфовата акватория, картиране на дънния субстрат и физическите местообитания, оценка и управление на риска от опасни хидрометеорологични събития. Постиженията са от полза за устойчивото управление на бреговата зона, националната икономика – енергетика, морски транспорт, хидро-техническо строителство, туризъм, рибарство и аквакултури, планиране на морските акватории и др.

Секция „Океански технологии“ провежда научни и научно-приложни изследвания в областта на морските технологии и оперативната океанография. Направленията, по които се работи, са: океанографски прибори и системи, *in situ* и дистанционни методи за наблюдения на морската среда, оценка на климата на основните хидрологични параметри, изследване на влиянието на климатичните промени и антропогенното въздействие върху морската среда. Центърът за океанографски данни към секцията осигурява достъп до морски данни и информация, поддържа бази данни и създава информационни продукти и услуги в подкрепа

на националното и европейско изследователско пространство и бизнеса. Той е със статут на Национален център за океанографски данни и е включен в системата на IOC-IODE (Международен обмен на океанографски данни и информация).

Настоящата програма е в съответствие с очакваното развитие на специфична национална научна инфраструктура, свързана с иновативни изследвания, като елемент от Европейското изследователско пространство. ИО – БАН участва в Националната пътна карта за научни инфраструктури, а също така е член на Европейската мрежа за дългосрочни екосистемни изследвания (eLTER), която от своя страна е част от Европейската пътна карта за научни инфраструктури. Това е гаранция за получаване на качествени и обективни нови знания, необходими за посрещане на „големите предизвикателства“ в областта на екологията, здравеопазването и икономиката, които са в линия с европейските приоритети в областта на научните изследвания отразени в Стратегията „Европа 2020“ и още повече в следващия програмен период „Хоризонт Европа“ (<https://www.consilium.europa.eu/bg/policies/horizon-europe/>).

Кохерентността с целите на НСРНИ и с обществените предизвикателства на програмата, могат да се систематизират в три аспекта:

- фундаментални научни изследвания и придобиване на нови знания, фокусирани върху природните ресурси, състоянието на екосистемите и екосистемните услуги в България, съответстващи на Стратегическата програма за научни изследвания и иновации за Черно море (SRIA);

- постигане на научно обосновано и устойчиво управление на черноморските екосистеми и морските рибни ресурси в България със запазване на екологичното равновесие и качеството на екосистемните услуги, които Черно море предоставя - т.нар. „Синя икономика“;

- широко разпространение на резултатите от изследванията, както сред специалисти, така и сред широката общественост, за доближаване на придобитите теоретични знания до практиката и засилване на интеграцията между елементите на „триъгълника на знанието“ – образование, научни изследвания, иновации.

В опазването на морските екосистеми и гарантирането на устойчивост в развитието и използването на екосистемните ресурси и услугите, морската наука ще играе все по-важна роля и трябва да отговори на следните предизвикателства и приоритети:

- Иновационни технологии за наблюдение;
- Надеждни интегрирани системи за наблюдение на морето;
- Динамични системи за управление на данните;
- Подходящи модели и аналитични инструменти;
- По-добро познаване и разбиране на сложността на екосистемните процеси в подкрепа на по-добро управление;

Бъдещото прилагане от ИО – БАН на Програмата за стратегически изследвания и иновации в Черно море трябва да:

- Задълбочи фундаменталните изследвания на Черно море;
- Разработи продукти и решения, подкрепящи синия растеж в Черно море;
- Създаде подходи за иновации в традиционните и нововъзникващи сектори на синята икономика;
- Изгради иновативни научно-изследователски инфраструктури;
- Осигури адекватно образование и експертен капацитет.

Главната цел в Стратегията за развитие на БАН за периода 2018 – 2030 г. е утвърждаване и развитие на БАН като основен научен и експертен център в Югоизточна Европа, в който се провеждат мащабни и авангардни висококачествени научни изследвания, насочени към развитието на икономическата, социалната, духовната и политическата сфера на обществения живот.

Ключовите елементи на визията за развитието на БАН закономерно оформят и визията за развитието на Института по океанология: да осъществява висококачествена научна и иновационна дейност; да изпълнява дейности от национално значение, свързани с мониторинг на морската среда и биоресурсите, екологията, морската физика и химия, оперативната океанография, динамика на бреговата зона, морската геология и археология,

ранни предупреждения за бедствия и превенция, опазване на културно-историческото наследство и други актуални обществени предизвикателства; да взаимодейства с бизнеса при разработване на високи технологии и да предлага съвременни иновативни решения; да откликва на актуални и спешни обществени нужди, като предоставя качествени експертни становища на държавните и други институции, включително за активен принос на България към ЕС и НАТО; да подпомага образованието на всички нива, включително посредством интеграция с висшите училища; да подпомага подготовката на висококвалифицирани кадри; да допринася за повишаване на международния авторитет на страната.

Институтът по океанология – БАН обслужва и ще продължи да обслужва държавните институции и обществото по отношение на морските изследвания. ИО – БАН представлява държавата в Междуправителствената океанографска комисия към ЮНЕСКО и е домакин на Националната океанографска комисия и на Националния център за океанографски данни.

НАУЧНА И НАУЧНО-ПРИЛОЖНА ПОЛИТИКА

Целите и приоритетите на ИО – БАН, в съответствие с неговата мисия като „Национален морски научен и експертен център интегриран в Европейското научно пространство“, са разработването на научните основи за устойчивото използване и управление на морските ресурси, за опазване на биологичното разнообразие и морската околна среда, в подкрепа на морската икономика и дългосрочната стратегия за „Син растеж“ и „Зелена сделка“ на Европейската комисия; внедряване на Европейските законодателни инициативи и спазване ангажиментите на Р България по редица международни, регионални и национални нормативни документи за опазване на морската околна среда, биоразнообразието и биологичните ресурси. ИО – БАН осигурява високо равнище на научни изследвания и компетентност по обществено значими въпроси в областта на теоретичните и приложни аспекти на морските изследвания и комплексния мониторинг на морската среда, свързани с използване на морските ресурси, за постигане на устойчиво обществено икономическо развитие при опазване на биологичното разнообразие и морската околна среда.

Центърът за океанографски данни към ИО – БАН осигурява достъп до морски данни и информация, поддържа бази данни и създава информационни продукти и услуги в подкрепа на националното и европейско изследователско пространство и бизнеса. Той е със статут на Национален Център за Океанографски Данни и е включен в системата на ИОС-ЮДЕ към Междуправителствената океанографска комисия. ИО – БАН представлява държавата в Междуправителствената океанографска комисия към ЮНЕСКО чрез Националната океанографска комисия. Приоритетни продължават да бъдат дейности, свързани с внедряване на Европейските законодателни инициативи за морската околна среда и спазване ангажиментите на Р България по редица международни, регионални и национални нормативни документи за опазване на морската околна среда, биоразнообразието и биологичните ресурси, като Конвенцията за биологичното разнообразие, Конвенцията за опазване на европейската дива природа и природните местообитания, Директивата за местообитанията, Рамковата директива за водите, Рамковата директива за морска стратегия, Конвенцията за опазване на Черно море от замърсяване, Закона за защитените територии, Закона за биологичното разнообразие.

Амбицията на бъдещото ръководство на ИО – БАН през следващия мандат е свързана с успешното изпълнение на стратегическите и оперативните цели. За успешното им изпълнение ще се прилагат съвременни методи и технологии за наблюдение и изследване на процесите в бреговата зона и шелфовата акватория и иновативни научно-изследователски инструменти. Изпълнението на приоритетните дейности ще се извършва от мултидисциплинарни екипи по спечелени от института проекти и задачи с различни източници на финансиране, което гарантира устойчивостта на изследователската програма на института.

С цел обвързване на научните и научно-приложните изследвания с приоритетните направления на Иновационната стратегия за интелигентна специализация, Ръководството на ИО – БАН ще се стреми да стимулира развитието на интердисциплинарните научни изследвания, както и да развива и задълбочава връзката им с бизнеса и прилагането на получените научни резултати в иновативната индустрия.

Дейности за осъществяване на научната и научно-приложната политика са:

- развитие на системата за атестиране и оценяване, което да стимулира публикационната активност в списания, индексирани в световните бази данни Web of Science и SCOPUS;
- засилване на дейностите, свързани с работата на национални, правителствени и държавни институции, индустрията, медицината, околната среда, национални културни и архивни институции и други, в полза на конкретни проблеми и нужди от обществено значение;
- засилване на участието в инфраструктурни, образователни и научни проекти (в рамковите и оперативните програми на Европейския съюз, Европейското изследователско пространство, Националните научни програми, Фонд „Научни изследвания“ – ФНИ, двустранното научно сътрудничество) и сключване на взаимноизгодни договори за сътрудничество с други институции;
- засилване на участието в конкурси за финансиране на изследванията на млади учени, както в конкурсите на ФНИ, така и по националните научни програми;

- привличане на научен потенциал като се използват възможностите на Националните научни програми НП "Млади учени и постдокторанти – 2"; научна програма „Върхови изследвания и хора за развитие на европейска наука“ – 2024;
- продължаване на образователната дейност на института свързана с работата с ученици, студенти, докторанти, постдокторанти и млади учени;
- участие в научни мрежи;
- продължаване на взаимодействието с МОН, СУБ и други организации в областта на науките за земята, биологията и екологията (състезания, олимпиади, STEM лаборатории);
- продължаване на взаимодействието с МОСВ, МЗХ, МРРБ и др;
- включване на експертния потенциал на ИО – БАН в изготвяне на стратегически документи и становища към Консултативния съвет по Рибарство за Черно море; Генералната комисия по Риболова на Средиземно и Черно море към ФАО; Научно Техническият и икономически съвет по рибарство към ЕС и др.;
- осигуряване на административно и техническо съдействие за провеждането на научни форуми (семинари, работни срещи, национални и международни конференции, конгреси) на високо ниво;
- засилване на дейността и осигуряване на редовното провеждане на постоянно действащите научни семинари в секциите на ИО – БАН, разпространяване на резултатите чрез медии, социални мрежи и др;
- включване на докторанти и постдокторанти в изследователски проекти и програми с участие или координация на ИО – БАН;
- включване на учени и докторанти в интердисциплинарни изследователски мрежи (COST акции; Действията „Мария Склодовска-Кюри“);
- подпомагане на свободният достъп до научноизследователски инфраструктури за всички учени и докторанти, чрез увеличен достъп до цифрови научноизследователски ресурси, в т. ч. чрез Европейския облак за отворена наука, като се стимулира по-широкото прилагане на отворената наука и практиките на отворените данни.

Научно-приложни изследвания и връзка с индустрията и бизнеса

ИО – БАН, съвместно с МУ – Варна, предлага теми свързани с въвеждането на недооценени и недостатъчно използвани ресурси от морски организми за здравословно хранене в рамките на „Европейски зелен пакт за устойчиви и здравословни диети от недостатъчно използвани морски растителни и животински продукти“ проект: BG05SFPR001-3.004 „Подкрепа за развитие на проектна докторантура“. Недостатъчно използваните суровини от земни и водни източници имат потенциала да подобрят достъпа до здравословни, устойчиви диети (HSD) в различни европейски региони и хранителни системи. За тази цел потенциални докторантури ще бъдат ориентирани към изследване на: а) възможности за диверсифициране на производството, за да се включат недостатъчно използвани растителни и морски ресурси и разработването им за доставка на осъществими, мащабни, безопасни, питателни и здравословни суровини и хранителни продукти, и готови ястия; б) разработване на продукти и инструменти за подкрепа и подпомагане на потребителите да изберат здравословни, устойчиви диети; и в) генериране на социално-икономически и политически препоръки, които ще насърчат възприемането на концепцията за здравословното хранене.

Други научно-приложните изследвания:

- Получаване на биоенергия от морска биомаса, особено водорасли, добити от морето, напр. срещащи се в Черно море видове цистозира (*Cystoseira barbata*, *C. crinita*). Съчетано производство на морски водорасли и отглеждане на видове риба (например кефал) и миди, хранещи се с тях;
- В рамките на проект „Национална мрежа от мареографни станции за мониторинг на нивото на Черно море“ на Агенцията по геодезия, картография и кадастър, Националният институт по геофизика, геодезия и география и Института по океанология – БАН се получават данни за средногодишните, средномесечните, среднодневните, най-високи, най-ниски нива на Черно море от (Балчик, Варна, Шкорпиловци, Поморие и Бургас) мареографни станции за мониторинг на морското ниво, необходими за извършване на прецизна нивелация и научни изследвания; Предстои изграждане на станции на Иракли и Ахтопол;
- Използване на ветровата и слънчевата енергия при производството на електричен ток;

- Разработване на лабораторни експерименти, съвместно с ИРР – ССА за водораслото Спирулина – „най-добрата здравословна храна за консумация от човека“;
- Научно обусловени експерименти с участието на ИО – БАН и риболовния сектор, измерване на енергийния баланс (разход на гориво); Намаляване на емисиите на CO₂; Съвместни предложения за „декарбонизация“ на риболовния флот в Средиземно и Черно море в рамките на действащ проект с участието на ИО-БАН (<https://decarbonyt.eu/>);

ИО – БАН, със съществуващата експертиза, ще подпомага вземането на решения съответните органи и потенциални инвеститори по отношение на хоризонталните действия обхващащи четири основни области, всяка със съответните си подкатегории, а именно:

- планиране на синя икономика (морско пространствено планиране; развитие на интелигентна инфраструктура и др.), развиване на знания (съвместно събиране на данни; изграждане на капацитет между индивиди, институции и общество);
- споделяне на морска култура и наследство, подпомагане на нарастване на ползите, улесняване на достъпа до финансиране;
- насърчаване на иновациите;
- развитие на морските клъстери и подобряване на околната среда (запазване, защита и подобряване на качеството на крайбрежната и морската среда и наследство; мониторинг на екосистемите; изграждане на устойчивост на въздействието на изменението на климата);
- ИО – БАН със своята експертиза има капацитета и участва в международни екипи при разработването на идеи за използването на:
  - използване на сероводорода за извличане на водорода от Черно море;
  - сапропелните тини – като заместител на изкуствените торове;
  - газохидратите са също потенциален енергиен източник, за който все още няма ефективен начин на добив от дъното на Черно море;
- ИО – БАН предоставя експертиза за научните основи при разработване на аквакултури, чието устойчиво развитие ще засили синергиите и взаимодействията между морските сектори и развитието на синята икономика в Черно море;

- предоставяне на становища и разработки за използването на морската вода за производство на сладка вода (филтрация, обратна осмоза и др.);
- изследване на културно-историческото наследство;
- батиметрично и субстратно картографиране на морското дъно; съставяне на подробен цифров модел на релефа на дъното с анализ на съвременните геоморфоложки условия и археологическо прогнозно моделиране;

ИО – БАН, като координатор, съвместно със следните партньори: Русенски университет „Ангел Кънчев”, Университет "Проф. д-р Асен Златаров" – Бургас, Български център по корабна хидродинамика – БАН, Институт по рибни ресурси – ССА, Военноморско училище "Никола Вапцаров" и Сдружение „СИН КРИСТАЛ“, кандидатства за създаване на Център за компетентност (Изпълнителна агенция “Програма за образование”). Мисията на Центъра е да провежда авангардни научни изследвания и иновации, насочени към развиване на разбирането на сложните екологични, икономически и социални предизвикателства в Черноморския регион и басейна на долната част на река Дунав и да предоставя базирани на доказателства решения за тези проблеми. Целта му е да се превърне в признат научен център в няколко изследователски области, водещ в постигането на значителен напредък за справяне със сложните проблеми, свързани с морските и речните екосистеми, социално-икономическата динамика и устойчивостта на околната среда. Основната цел на Центъра включва създаване на динамична изследователска екосистема, дефинирана от обмена на знания и развитие на капацитета, за стимулиране на значителна промяна и мотивиране на ново поколение изследователи, които да се ангажират да разширяват границите на знанието и да оказват благоприятно влияние върху обществото.

ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОЛИТИКА

Институтът по океанология – БАН има сключени двустранни договори за сътрудничество с няколко висши учебни заведения: Софийски Университет „Св. Климент Охридски“, Висше Военно морско училище „Н. Й. Вапцаров“ (ВВМУ), Технически университет – Варна, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ (ВСУ) и с Шуменски университет „Епископ Константин Преславски. Освен това в учебния процес са включени лекции и семинари в института със студенти от ТУ – Варна и учебна практика на НИК „Академик“ на студенти от ВВМУ и ТУ – Варна, както и стажантски практики на студенти от Австрия, Англия и Франция. Понастоящем в Института се обучават четирима докторанти, един в редовна форма на обучение и трима в задочна форма на обучение.

ИО – БАН има следните акредитирани докторски програми:

- Океанология;
- Геология на океаните и моретата;
- Хидробиология;
- Екология и опазване на екосистемите;

Институтът по океанология – БАН ще продължи участието си в бакалавърската и магистърската степен на обучение като приема студенти от различни висши училища за провеждане на летни практики, ръководство при разработване на бакалавърски и магистърски тези и различни специализирани обучения. Институтът приема чуждестранни студенти по различни програми за междуакадемичен обмен, като „Еразъм+“, включително за придобиване на практически опит на международни експедиции с НИК „Академик“.

Институтът по океанология – БАН участва в младежката образователна дейност с ученици от различни възрастови групи. Институтът отваря врати за посещение на деца от различни училища, младежки научни лагери, ученически школи и клубове. Чрез възможността да се запознаят с работата на учените, да посетят лабораториите, да се качат на борда на НИК „Академик“ и да разгледат единствената в страната изследователска миниподводница РС-8, ИО насърчава интереса на децата към науката, поощрява тяхната

любознателност и разширява познанията им за интересния свят на изследванията на Черно море.

По традиция учените от ИО – БАН организират различни мероприятия с ученици и общественост по повод международния ден на Черно море, световния ден на водата, деня на българската просвета и култура и други. Секция „Биология и екология на морето“ е ментор на Клуб „Делфинче“ от училище „Иван Рилски“ от 2011 година и оттогава срещите на малчуганите с морските биолози продължават да поддържат у тях искрата за разгадаване на тайните на морето.

Една от най-успешните инициативи свързана с образователните дейности на института ще продължи и в бъдеще да е активното участие на учените в мегасъбитието „Европейска нощ на учените“, което ежегодно предизвиква огромен интерес към науката сред варненската общественост и най-вече сред децата.

Институтът по океанология – БАН организира семинари и публични лекции за повишаване на знанието за морската среда, както сред научната общност, така и сред широката общественост. Темите са изключително разнообразни, главно в областта на биологията, химията, геологията и океанографията. Целта на тези събития е запознаване на по-широка аудитория с новостите и достиженията на института в динамично развиващата се морска наука, както и ползите за практиката от една страна, а от друга формиране на обществена ангажираност за опазване на морската околна среда и повишаване на информираността.

Един от водещите приоритети на правителството през 2023 г. е разкриването на STEM центрове на територията на страната. В Института по Океанология – БАН през юли, 2024 г. стартира нов Европейски проект по програма Interreg NEXT – “Овластяване на децата за екологична устойчивост чрез E-STEM”, по който до края на 2024 г. ще се изгради STEM лабораторен комплекс, с помощта на проект МАСРИ, част от Националната пътна карта за научна инфраструктура (2020 – 2027 г.) на Република България. През 2024 – 2025 г. изградените нови лаборатории ще бъдат оборудвани с апаратура, с която ученици от 8 до 15 годишна възраст ще работят под ръководството на учени – преподаватели от Института по Океанология – БАН. Така, чрез интердисциплинарен подход към обучението, при който

строго академичните концепции са съчетани с реални уроци, ще се въведат нови методики, технологии и нова образователна среда.

Амбицията на следващото Ръководство е Центърът в ИО – БАН да функционира и като Регионален център, като част от Националния STEM център, и да предлага иновативно екологично образование, използвайки съвременни образователни подходи, по-специално обучение по E-STEM (екологично образование – наука, технологии, инженерство, математика). E-STEM образованието има ясно значение за снабдяването на учениците с умения за преодоляване на бъдещи екологични, социални и икономически предизвикателства.

Специфични цели на Центъра за E-STEM:

- Създаване на E-STEM звена, които да обслужват деца и младежи от различни образователни нива (ученици и гимназисти) в рамките на центровете;
- Развитие на знания и капацитет за умения относно екосистемата и биоразнообразието, замърсяването на въздуха, глобалното затопляне, изменението на климата и парниковия ефект, качеството на водата, недостига на вода и замърсяването на водата, ерозията, замърсяването на почвата, обезлесяването, възобновяемите енергийни източници, управлението на отпадъците, видовете отпадъци, намаляване, рециклиране, повторна употреба и компостиране.
- Развиване на компетентността за дефиниране на проблеми, разработване на идеи, анализиране, разработване на решения и създаване на проекти на деца/младежи с обучение по дизайн мислене и разработване на проекти.
- Представяне на проекти и продукти, произведени от деца и младежи, на Фестивалите за околна среда и наука.

E-STEM модули, които учени от ИО – БАН ще преподават са:

- Модул 1: Екосистеми и биоразнообразие
- Модул 2: Околна среда и вода
- Модул 3: Околна среда и въздух

- Модул 4: Околна среда и почва
- Модул 5: Околна среда и възобновяема енергия
- Модул 6: Околна среда и управление на отпадъците

Предвиден е тренировъчен курс за увеличаване на капацитета на обучаващи по различните модули от ИО – БАН.

В Рамките на проекта BRIDGE-BS е разработен Виртуален син кариерен център на черно Море (VBCC). Хостван от уебсайта на проекта BRIDGE-BS, Виртуалният син кариерен център предоставя на студенти, както и на професионалисти или опитни работници, подходяща информация и кариерно ориентиране в съответствие с необходимите умения в синята индустрия. Виртуалният син кариерен център е фокусиран в пет основни сектора на синя икономика в Черно море, позволявайки бъдещите служители да се запознаят с възможностите за придобиване на нови умения и компетенции, и насърчаване на синята икономика като източник на професионално развитие и образование за младите бъдещи професионалисти и хора, които вече работят в някой от секторите на синята икономика.

Една от основните цели на BRIDGE-BS е да разработи образователни и обучителни програми за повишаване на уменията и осигуряване на разбиране на услугите на синята икономика от работната сила в Черно море. Целта е да стартира докторски програми с двама паралелни ръководители от различни научни институции, да подпомогне мобилността на докторантите, които ще участват в проекта, да осигури трансфера на опит и знания между регионите и да служат като инкубатори и идеи за бъдещи стартиращи предприятия. ИО – БАН обяви и две позиции за редовни докторанти: първата е на тема „Молекулярна оценка на биоразнообразието на рибите“, а втората на тема „Екология на желеобразен планктон“.

Екип на ИО – БАН участва в Plastic Pirates – Go Europe!“ – европейска кампания за гражданска наука, в която училищни класове и младежки групи събират проби от пластмаса от реки и морета и документират резултатите от тях. След това събраните данни се оценяват от учени. По този начин младите европейски граждани дават важен принос за изследване на състоянието на европейските реки и морета за нивото и възможния произход на замърсяването с пластмасови отпадъци. Целта на кампанията е да засили научното

сътрудничество в Европа, да насърчи научната ангажираност на гражданите и участието на обществото в Европейското изследователско пространство и да повиши осведомеността за съзнателен и внимателен подход към околната среда.

ИЗДАТЕЛСКА И ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ

Библиотеката на Института по океанология е член на Европейската асоциация на морските библиотеки и информационни центрове (EURASLIC – www.euraslic.org) и Международната асоциация на морските библиотеки и информационни центрове (IAMSLIC – www.iamslc.org). Членството в тези организации дава право на безплатно международно междубиблиотечно заемане на научни статии, публикувани в списания, притежавани от членуващите библиотеки или до които имат online достъп. Благодарение на разработените системи IAMSLIC Distributed Library Z39.50 и EURASLIC ILL Mailing List набавянето на копия на статии става бързо и ефективно, като изпълнението на заявките е почти на сто процента.

Библиотеката на ИО е член и на Българската библиотечно-информационна асоциация (ББИА). Като част от библиотечната мрежа на Централната библиотека на БАН, ИО получава достъп до електронните бази данни, абониран от БАН и МОН. Осигурен е достъп до онлайн ресурси, абонамент на БАН (EBSCOhost, APS-A11 и JSTOR) и национален абонамент на МОН (ScienceDirect, Scopus и Web of Science™ Core Collection).

Бъдещото ръководство на ИО – БАН ще поддържа членството в асоциациите на морските библиотеки и информационни центрове, като така ще се гарантира международния обмен на специализирана литература и обезпечаването на учените в ИО с необходимата информация за извършване на тяхната изследователска дейност.

КАДРОВА ПОЛИТИКА

Към 31.12.2023 г. в ИО работят 118 души (54 от тях са жени), които според данните от отдел „Човешки ресурси“ са разпределени както следва: 38 (21 жени) или 44.84% са изследователи, от които 22 хабилитирани (3 професори) и 16 нехабилитирани (11 гл. асистенти, 1 с ОНС „доктор“ без академична длъжност и 4 асистенти), а останалите, както следва: специалисти с висше образование – 41, със средно специално – 13, със средно – 25, и 1 друг персонал. Данните за персонала в института показват устойчива заетост. През 2023 г. в Института по океанология са разработвани общо 45 научноизследователски проекти и договорни задачи, като 23 от тях са с обща стойност на проекта (за звеното) над 150 000 лв.

Една от основните цели на новото ръководство ще бъде привличане на млади учени и докторанти във всички секции на звеното, за да се гарантира устойчива и стабилна йерархична структура. В изпълнение на кадровата политика в ИО – БАН, ще бъдат създадени благоприятни условия за успешна подготовка на отчислените докторанти, ще бъдат обявени конкурси за хабилитации на главни асистенти и за по-висока хабилитация на доценти. Научното израстване ще се осъществява въз основа на резултатите от проведената атестация и от научните приноси на кандидатите.

Структурата на Института е оптимална: състои се от 6 секции по основните направления на науката океанология – морска физика и геофизика, морска химия и геохимия, динамика на бреговата зона, морска геология и археология, морска биология и екология, океански технологии. Съществуват добри условия за създаването на интердисциплинарни колективи при реализирането на научните проекти.

За оптималното поддържане и попълване на кадровия състав, Ръководството на ИО – БАН ще работи в посока на:

- поддържане на високи критерии за научно израстване на академичния състав;
- развитие на системата за атестиране и оценяване;
- стимулиране на академичното израстване на учените в ИО – БАН и на регистрацията на хабилитирания състав в НАЦИД;

- намиране на възможности за допълнително материално стимулиране за висококачествени научни и научно-приложни резултати;
- диференцирано заплащане на базата на наукометрични показатели и критерии;
- осигуряване на допълнителни стипендии за привличане на способни млади учени от страната и чужбина, желаещи да работят в ИО – БАН;
- привличане на утвърдени специалисти в приоритетните области на науките за земята и екологията чрез използване на национални и европейски програми за реинтегриране;
- покана на гост-изследователи за краткосрочен период в ИО – БАН;
- привличане на постдокторанти от страната и от чужбина;
- разширяване на проектната дейност в ИО – БАН и привличане на висококвалифицирани чуждестранни учени за съвместна изследователска работа в рамките на национални и/или международни проекти;
- привличане на висококвалифициран административен персонал, подпомагащ намирането на подходящи проекти, подготовка на проектни предложения и отчети;
- подобряване на микроклимата и инфраструктурата в ИО – БАН.

Ръководството на Института ще продължи да полага усилия за по-активно включване на български учени, работещи в чужбина в научноизследователската и научноприложната дейност на ИО-БАН чрез:

- участие в съвместни изследователски проекти;
- съвместна работа и съвместни публикации;
- съвместно ръководство на докторанти и др.

Ще се насочат усилия и към разширяването на международното сътрудничество чрез сключване на договори за съвместни научни изследвания и обмен на специалисти.

Особено внимание ще бъде отделено на докторантите и младите специалисти, на които ще бъдат поемани разходите за участие в конференции, курсове, специализации и публикуване на научни статии в реферирани списания с импакт фактор. Инвестициите в човешкия капитал ще имат за цел привличане, задържане и развитие на кадрите, създаване

на условия и среда, благоприятстващи повишаването на научно-изследователския потенциал, както и достоен социален статус за всички служители на ИО – БАН.

Ръководството на ИО – БАН ще положи всички усилия за повишаване на квалификацията на административно-финансовия отдел, като персоналетът ще бъде ангажиран в квалификационни курсове и семинари, с цел повишаване на знанията в съответната област и прилагането на най-новите правила и промени в законодателната рамка на Република България към настоящия момент. При осъществяване на кадровата политика в ИО – БАН, Ръководството ще се придържа към принципите, заложи в Европейската харта на изследователите и Кодекса за поведение при подбор на изследователи, както и в Етичния кодекс на ИО – БАН.

НАУЧНА ИНФРАСТРУКТУРА

Научноизследователската инфраструктура е съществена част от всяка научна и изследователска система. Само чрез достъп до съвременна научна апаратура българската наука може да достигне европейско и световно ниво и да се осигурят условия за развитие чрез иновации на икономиката. Наличието на съвременна научната инфраструктура е водеща цел и на Националната програма за развитие България 2030, насочена към укрепване на научната и иновационната среда чрез инвестиции в научноизследователска инфраструктура. Тази политика е в основата на Споразумението за партньорство между България и ЕС. Тя има за цел да осигури необходимите условия за активното участие на българските учени и иновативни фирми в Рамковата програма „Хоризонт Европа“ и да повиши интереса към работа в България на чуждестранни учени с цел повишаване на интернационализацията на българската наука. Националната пътна карта за научна инфраструктура 2020 – 2027 г. е стратегически национален документ, който определя приоритетните за страната научни инфраструктури, т. нар „вход“ към света на върховите научни изследвания в България, а също така и на цяла Европа. Целта на инвестициите е освен да се модернизира наличната, да се изгради и нова научноизследователска инфраструктура на световно ниво, като по този начин се повиши конкурентоспособността на научно-иновационната система в България.

Като предпоставка за висококачествени научни и научно-приложни изследвания ИО – БАН трябва да разполага със съвременна, поддържана и ефективно използвана научна инфраструктура. Това може да бъде постигнато чрез участието на Института в инфраструктурните проекти от Националната пътна карта (ИО – БАН участва в такива проекти), в проекти по оперативни програми за регионално развитие, както и в други проекти и програми на национално и международно ниво. Възможност за ИО – БАН в сътрудничество в рамките на консорциуми, като “Blue Cristal” Иновативно и устойчиво управление на околната среда и ресурсите – Център за компетентности и Концепцията за дигитална трансформация на българската индустрия, и в частност 6.1.2. НАПРАВЛЕНИЕ 2: Технологично обновяване на българската икономика чрез: въвеждане на стандарти,

изграждане на инфраструктура, разработване на специфични механизми за стимулиране на развитието и внедряване на пазара на технологични.

Във връзка с Национална програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 (<https://www.minfin.bg/bg/1394>) и конкретно с приоритет 2 „Наука и научна инфраструктура“ и в рамките на бюджета на Инфраструктура за устойчиво развитие в областта на морските изследвания и участие в европейската инфраструктура Евро-Арго – МАСРИ, проект, част от Националната пътна карта за научна инфраструктура (2020 – 2027 г.) на Република България, ИО – БАН ще изгради нов складов комплекс и ще подпомогне изграждането на лабораторен комплекс. Същия ще бъде напълно оборудван от бюджета и за целите на проект “Овластяване на децата за екологична устойчивост чрез E-STEM” по Interreg NEXT, в който ИО – БАН е партньор. Новото ръководство ще проучи възможностите за финасиране по тематични области: 7.4.1. Тематична област Информация, информационни и комуникационни технологии; 7.4.4. Тематична област Нови технологии в творческите и рекреативните индустрии на Национална пътна карта за научна инфраструктура 2020 – 2027. По програмата Дигитална трансформация на България 2020 – 2030 и Концепция за развитие на изкуствения интелект в България до 2030 г., амбицията на ръководството ще бъде да се проучат възможности за увеличаване на капацитета на екипа на ИО – БАН в приоритетните направления: Дигитална инфраструктура; Научни изследвания и иновации; Образование и обучение; Адаптиране към пазара на труда - образование, обучение и социална защита.

ИО – БАН стопанисва НИК "АКАДЕМИК", който успешно се експлоатира от закупуването му през 1984 г. (построен през 1979 г.) и е извършил успешно повече от 300 изследователски мисии. Анализът, който беше направен, както от гледна точка на нуждите на научната общност, така и от финансова и времева рамка (цената на един кораб регионален клас ще надхвърли 50 млн. лв. и ще отнеме 2 до 3 години да влезе в експлоатация), най-подходящо е да се изгради по-малък еднокорпусен кораб, работещ в крайбрежни и шелфови зони, който ще покрие около 90% от необходимите изследвания.

В рамките на “Blue Cristal” Иновативно и устойчиво управление на околната среда и ресурсите – Център за компетентности е планирана основна изследователска

инфраструктура за малък изследователски кораб на ИО – БАН, който ще играе важна роля, за напредъка в науката и ще обхване различни аспекти на социално-икономическото развитие на региона. Една от основните цели на Центъра за компетентности е да изгради и внедри модерна научна инфраструктура, която ще осигури основата за високоефективни морски изследвания, за разширяване на познанията ни за морската среда и за подкрепа на синия растеж, прилагането на морската политика за опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие.

ФИНАНСОВА ПОЛИТИКА

Приходите на Института по океанология за 2023 г. възлизат на 6 622 215 лева, традиционно формирани от:

- субсидия 2 921 313 лв.
- национални договори за научни разработки с български фирми и организации 382 516 лв.
- договори за научни разработки с международни фирми 29 978 лв.
- международни програми 1 039 641 лв.
- стопанска дейност-от наеми 34 712 лв.
- приходи от курсове, услуги 18 535 лв. Трансфери – 2 203 520 лв.

□ МОН 1 892 430 лв. □ МОСВ 274 486 лв. □ БАН 36 304 лв.

Освен научната си дейност, Институтът по океанология извършва и ограничена стопанска дейност, съгласно Закона и Устава на БАН, по условията на чл. 4 от ЗКПО във връзка с чл. 1 от Търговския закон. Общият приход от реализираната стопанска дейност по данни от Счетоводния отдел на ИО възлиза на 368 295.79 лв. Прилагайки по-горе цитираните закони, Институтът отчита като стопански, следните видове дейности:

- Провеждане на стажове за навигатори на НИК “Академик за студенти от ВВМУ ”Н. Й. Вапцаров”– Варна и Техническия университет – Варна;
- Услуги, свързани с предмета на дейност на ИО. Това са преди всичко обучителни и опреснителни курсова за леководолази и работа с барокамерен комплекс;
- Отдаване под наем на площи, помещения и материална база. На територията на Института са изградени механична работилница за изработка на метални изделия (Метал-Декор ЕООД) и автомивка. И двете помещения са със самостоятелни входи, без достъп до сградата и парка на Института. През отчетния период не е осъществявана съвместна стопанска дейност с външни организации и/или партньори.

През следващия мандат, Ръководството на ИО-БАН, ще разчита и на постъпленията от стопански дейности.

Политиката на кандидатстване и спечелване на конкурси за реализацията за международни и национални научни проекти и за изпълнение на стопански задачи следва да бъде продължена, доколкото това е главното приходно перо в бюджета на Института. Разполагаме с висококвалифицирани специалисти, които могат успешно да провеждат изследвания не само в морето, но и на сушата, и не само в Българския сектор на Черно море, но и в други части на Световния океан.

За подобряване на финансовата ситуация е необходимо активното включване на Института в ОП „Наука и образование за интелигентен растеж” и по-точно да се кандидатства за създаване на центрове за върхови постижения, центрове за компетентност и на регионален академичен научен център.

Основният проблем на Института по океанология и на БАН като цяло са ниските трудови възнаграждения, които са значително по-малки от тези за еквивалентни академични длъжности във Висшите училища. До известна степен този факт се компенсира с допълнителни възнаграждения по научни проекти и стопански задачи, но не всички служители могат да се включат в такива проекти и след тяхното приключване няма гаранция, че ще бъдат продължени. Така че, приоритетна задача за периода 2024 – 2028 г. ще бъде повишаване на доходите на служителите на Института по океанология, което ще доведе до задържане на висококвалифицираните кадри и до привличане на нови изследователи на Черно море. Ръководството на ИО – БАН ще следва политика на балансирано разпределение на основното трудово възнаграждение между хабилитирания и нехабилитирания състав.

Ръководството на ИО – БАН ще продължи да следва политиката на кандидатстване и спечелване на конкурси за реализацията за международни и национални научни проекти и за изпълнение на стопански задачи, които са основният източник на допълнителни приходи в бюджета на Института. Осъзнавайки все по-голямото значение на проектното финансиране на научните и научно-приложните изследвания, смятам, че ИО – БАН,

съвместно с други институти на БАН и с геологическите, геофизичните и биологическите факултети на някои университети, трябва да засили сериозно участието си в програмите на Европейския съюз, както и в програмите на националните фондове. Трябва да се използват и всички възможности за собствени приходи чрез приложни разработки и обучение, както и да се търсят алтернативни източници за финансиране от бизнеса. Ръководството на Института съвместно с Научния съвет ще търси по-ефективни механизми за стимулиране на дейности, които водят до по-добро разпределение на бюджетната субсидия съгласно установените от Общото събрание на БАН критерии. Една от възможностите за привличане на високо квалифицирани учени е предоставянето на индивидуални стипендии на изтъкнати български или чуждестранни учени от специално обособен за целта финансов фонд на ИО – БАН.

УПРАВЛЕНИЕ

Настоящата структура на ръководството, състоящо се от директор, заместник-директори по научно-изследователската дейност и международното сътрудничество, научен секретар и помощник-директор доказва своята ефективност през годините и следва да бъде съхранена и в бъдеще.

Управлението ще протича в колективен и демократичен стил. Академичният дух при обмена на мнения ще стимулира коректните колегиални взаимоотношения, както и качествено изпълнение на служебните задължения. Ръководството на ИО – БАН ще работи в тясно сътрудничество с Ръководството на БАН, с Научния съвет и Общото събрание на ИО – БАН, и с ръководителите на секции. То ще се придържа към политика на търсене на консенсусни решения след широко обсъждане и ще положим всички усилия за издигане значимостта на Института като научна и образователна организация.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Успешното управление на Института по Океанология ще зависи в голяма степен от работната атмосфера и създаването на благоприятни условия за творческа работа и свободна мисъл. В това отношение цялото ръководство би следвало да бъде отдадено на каузата, конструктивните решения и демократично вземаните решения. Искам да подчертая ролята на БАН и Института по океанология в разкриването на нови хоризонти пред българската морска наука, увеличаването на научния и технологичния капацитет на звеното, както и в значимата му роля на международната сцена. Вярвам в просперитета и значимостта на Института по океанология към БАН, не само като научна, но и образователна организация, конкурентноспособна в тези предизвикателни за всички нас времена.